

Hieronim Chojnacki

"Potęga żywiołowa prawie", Kazimierz Wyka, "Pamiętnik Literacki" z.4 (1975) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 19/2 (60), 195

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ WALECKI Wacław: O Kochanowskim i Krasickim. Kilka uwag z dziejów literackich powiązań. "Ruch Literacki" 1975 nr 5 s. 327-333.

Podstawę rozważań stanowi teza o konieczności wzbogacenia badań genetycznych i analitycznych utworu literackiego o ustalenia jego wpływu na późniejsze pokolenia. Prześledzenie paraleli pomiędzy Kochanowskim a Krasickim wydaje się szczególnie płodne z powodu podobieństwa ogólnej sytuacji w literaturze obu epok (programu, wzorów, ideałów) i wewnętrznych predyspozycji obu twórców. W dalszej części artykułu dowodzi autor wysokiej oceny poety z Czarnolasu przez Krasickiego, a także bada widoczne w jego twórczości ślady powiązań z dziełami Kochanowskiego. W zakończeniu szkicu stwierdza, że pochlebne sądy Krasickiego przyczyniły się niewątpliwie do ustalenia pozycji, jaką zajmuje Jan Kochanowski w dziejach naszej literatury.

BP/60/63

Ł.G.

/II/ WYKA Kazimierz: "Potęga żywiołowa prawie". "Pamiętnik Literacki" 1975 z. 4 s. 71-96.

Rozprawka, jeden z rozdziałów niedokończonej monografii o Reymoncie, zawiera nową interpretację "Ziemi obiecanej". Polemizując z interpretacjami, które koncentrują się na zestawieniu panoramy społecznej powieści z układem klasowym Łodzi lat 1890-1900, odnalazł badacz swoiste zasady, wedle których skomponowany został obraz społeczeństwa wielkiej metropolii kapitalistyczno-przemysłowej. Dowiódł, że przy całej informacyjno-rejestracyjnej szczegółowości i realizmie przedstawienia "Ziemia obiecana" jest jednak literacką wizją, umieszczoną w specjalnie przez jej twórcę akcentowanym "bezczasie historycznym". O charakterze tej wizji świadczą powtarzające się, choć niejednakowo zrealizowane, motywy - "obroty społeczne", "taniec wokół pieniądza" oraz "przechodzenie chłopca w proletariusza fabrycznego".

BP/60/64

H.Ch.